

Predmet: Florim Ejupi – Niš express

Okružni sud u Mitrovici/Mitrovicë

Broj predmeta: K.br. 202/2005

Broj optužnice: Kt. br. 47/2001

Optužnica podignuta: 17.05.2006.

Tužilaštvo: Gianfranco Gallo, međunarodni tužilac
Thomas Hickman, međunarodni tužilac

Krivična dela:

- ubistvo iz člana 30. stav 1. i 2. tačke 1) 2) 3) i 5) KZK u vezi sa članom 22. KZJ
- pokušaj ubistva iz člana 30. stav 2, 3. i 4. KZK u vezi sa članom 19. i 22. KZJ
- terorizam iz člana 125. KZJ
- izazivanje opšte opasnosti iz člana 157. stav 3. KZK
- izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje iz člana 134. KZJ
- nedozvoljeno nošenje oružja iz člana 199. stav 1. i 3. KZK

Optuženi: Florim Ejupi

Branilac: advokat Mahmut Halimi

Sudsko veće: međunarodni sudija Hajnalka Karpati, predsednica Veća
međunarodni sudija Noster Koster, član Veća
međunarodni sudija Maurizio Salustro, član Veća

Punomoćnik oštećenih: advokat Živojin Jokanović

Posmatrači: FHP Kosovo, OEBS, predstavnici medija

Pretpretresni postupak: 27.04.2007.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Sednica za potvrđivanje optužnice

Sednica za potvrđivanje optužnice održana je u specijalnoj sudnici KPZ Dubrava, gde se u pritvoru nalazi okrivljeni Florim Ejupi. Sednicom je rukovodio sudija pojedinac Vinod Bolell. Optužnicu je zastupao međunarodni tužilac Thomas Hickman. Sudija je proverio da li su stranke ispunile obavezu u vezi s obelodanjivanjem dokaza. Odbrana je istakla da ne poseduje pojedine dokaze na koje se optužba poziva i to: izjavu anonimnog svedoka *Alfa* i video-snimak lica mesta sačinjen 16.02.2001. godine od strane predstavnika KFOR-a. Branilac optuženog je u nastavku prigovarao veštačenju pojedinih dokaza nađenih na licu mesta kao i tvrdnjama tužioca iz obrazloženja optužnice, da je optuženi Ejupi u periodu od 1997. do 2000. godine, za vreme boravka u Nemačkoj, počinio više krivičnih dela krađe i posedovanja oružja. U prilog svojim tvrdnjama branilac je priložio Sudu dopis nemačke federalne policije od 6.07.2006. godine, u kojem stoji da se protiv optuženog ne vodi nikakav krivični postupak.

Tužilac se obavezao da će odbrani dostaviti tražene dokaze, izuzev izjave zaštićenog svedoka *Alfa* koja će u skladu sa članom 307. stav 4. PZKPK¹, iz bezbednosnih razloga, biti prezentovana u toku glavnog pretresa.

Uz saglasnost odbrane, koja je upoznata sa sadržinom optužnice, ista nije pročitana.

Optuženi se po svim tačkama optužnice izjasnio da nije kriv.

Sudija će odluku o potvrđivanju optužnice doneti naknadno, o čemu će obavesti stranke u postupku.

Glavni pretres: 18.10.2007.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Glavni pretres je započeo čitanjem izmena optužnice² od 2.10.2007. godine.

Saslušanje svedoka-oštećenog Srboljuba Maksimovića

Svedok se 16.02.2001. godine nalazio u autobusu *Niš-Ekspres*-a, koji je prevezio putnike na redovnoj relaciji od Niša do Gračanice/Gračanicë. Od graničnog prelaza Merdare autobus je uvek bio pod pratnjom KFOR-a. Tog dana iz Niša je krenuo konvoj od pet autobusa, kojima su putovali srpski putnici koji su planirali sledećeg dana da obeleže zadušnice. Autobusi su na granični prelaz stigli u 09:15 časova. Obavljena je uobičajena kontrola od strane švedskog KFOR-a, nakon čega je konvoj krenuo pod pratnjom. Pratnju je predvodio jedan vojni džip, zatim je išlo jedno vojno vozilo, sledila su dva autobusa, još jedno vojno oklopno vozilo, zatim ostala tri autobusa, da bi na kraju išlo oklopno vozilo sa zastavom Crvenog krsta. Svedok je putovao u društvu svoje sekretarice. Otprilike 700 metara od kontrolnog punkta začula se eksplozija. Video je dim kako izlazi iz autobusa. Ljudi su vrištali. Pokušao je da izađe iz autobusa u čemu mu je pomogao Milorad, veterinar iz Kosova Polja/Fushe Kosove. Kada je izašao video je da je eksplozivna naprava, plastični eksploziv, bila postaljena ispod puta u tunelu. Sa leve strane puta, na udaljenosti od desetak metara, video je na jednom drvetu nekakav beli znak koji je, prema njegovom mišljenju, bio orijentir onima koji su napali autobus. Video je jedanaest tela, od kojih četiri van autobusa na udaljenosti od dvadesetak metara. Na sve strane su bilidelovi ljudskih tela i krv. Sa lica mesta su prvo evakuisani povređeni. Lica koja nisu bila povređena, helikopterom su prebačena u Štrpce/Shterpc. Svedok je zadobio samo ogrebotine, ali je dugo nakon nesreće imao psihičkih problema.

Glavni pretres: 12.12.2007.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka-oštećene Planinke Kostić

---

¹ Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova

² Optužnica je rešenjem Okružnog suda u Prištini potvrđena 25.06.2007.

Svedokinja je 16. februara 2001. godine putovala autobusom koji je u 05:00 časova krenuo iz Niša prema Podujevu/Podujevë. Na graničnom prelazu Merdare je obavljen redovni pretes, nakon čega je došla pratnja UNMIK-a. Ponovo su krenuli oko 11:00 časova, seća se vremena jer je odmah nakon prelaska granice gospođa koja je sedela ispred nje pitala koliko je sati. Ubrzo je zaspala i nakon nekog vremena došlo je do eksplozije. Zadobila je povrede na desnoj strani tela, počela da vrišti od bolova, tražila je pomoć. Videla je da na autobusu nedostaje deo krova. Čula je zapomaganje i vrisku putnika koji su ležali na podu i zemlji. Mislila je da je bolje da se izvuče na zadnja vrata. Plašila se da hoda po autobusu da nekog ne povredi. Nije smela da gleda dole i zato je išla sa jedne stolice na drugu kako ne bi gazila po povređenim ljudima. Kada je stigla do zadnjih vrata videla je deo jednog tela. Oko autobusa je videla leševe i delove tela. Jednu povređenu ženu vojnici KFOR-a su odvezli u bolnicu. Povređene iz autobusa izvukli su putnici iz drugih autobusa i vojnici KFOR-a. Nakon jednog sata vratili su se na kontrolni punkt sa drugim autobusom u kojem je bilo još povređenih. Prebačeni su u bolnicu, gde je provela jednu noć, a zatim puštena na kućno lečenje.

Glavni pretres: 25.01.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje zaštićenog svedoka *Alfa*

Zbog tehničkih problema javnost nije bila u mogućnosti da prati suđenje.

Glavni pretres: 15.02.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Nastavak saslušanja zaštićenog svedoka *Alfa*

Svedok poznaje optuženog Florima Ejupija. Vidao ga je za vreme izdržavanja pritvora u pritvorskom centru Okružnog zatvora u Mitrovici/Mitrovicë i KPZ Dubrava, kada je imao priliku da s njim razgovara za vreme šetnji i drugih zajedničkih aktivnosti. Često ga je optuženi, u prisustvu drugih pritvorenika, provocirao i optuživao da je svedočio protiv njega u postupcima koji su se odnosili na martovske događaje. Provokacije su se nastavile i nakon njihovog premeštanja u zatvor Dubrava. Nakon mesec dana svedok je u dnevnom listu *Blic* video članak koji se odnosio na bombaški napad na autobus *Niš-Ekspress*-a u kome je za to optuživan Florim Ejupi. Pitao je optuženog Florima da li su navodi tačni, na šta se on smejao. Poverenje optuženog da mu nakon neprijateljskog odnosa priča o svojoj ulozi u napadu na autobus stekao je zbog uloge i hrabrosti koje je pokazao u martovskim neredima 2004. godine, kao i zbog dobrog odnosa koje je imao sa pritvorenicima A kategorije zatvora Dubrava, među kojima su bili Skender Halilaj, Selim Krasniqi, Bujar Basha. Svedok je iz pritvorskog centra Okružnog zatvora u Mitrovici/Mitrovicë prebačen u zatvor Dubrava u leto 2005. godine, odakle je pobeo oktobra iste godine, uhvaćen je i ponovo vraćen decembra 2005. Razgovore koji su se odnosili na bombaški napad na autobus vodili su nakon njegovog ponovnog pritvaranja, kada su planirali da pobegnu iz zatvora. Ipak, nikada nije direktno pitao Florima Ejupija o njegovoj ulozi u bobaškom napadu na autobus. Činjenica da je okrivljeni Ejupi učestvovao

u bombaškom napadu na autobus nije bila tajna ni za jednog privorenika. Za razliku od ostalih zatvorenika, koji tvrde da su nevin, da su neosnovano u zatvoru, optuženi Ejupi nikada nije rekao da je nevin, bio je ponosan i često se hvalio što je učestvovao u bombaškom napadu na autobus.. Zbog toga su ga ostali zatvorenici u zatvoru poštovali.

Svedok je o ovom događaju dva puta davao izjave tužiocu, 16.07.2006. i 25.08.2006. i međunarodnim policajcima. Prilikom saslušanja od strane policajaca i tužioca nikada nije dobio nikakava obećanja u vezi s osobađanjem od krivičnog gonjenja u zamenu za svedočenje protiv optuženog.

Glavni pretres: 10.04.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Nastavak saslušanja zaštićenog svedoka *Alfa*

Florima Ejupija je upoznao za vreme martovskih događaja, koji mu je tog dana [17.03.2004.] rekao da izvesni Alban ima *zolju* koju je koristio za napad na autobus. Prvi plan je bio da se napad na autobisu izvrši *bazukom*, što su odbili Agron Sylajmani i Latif Gashi. Florim mu je tada pomenuo i Nezira Kelmendija, koji je pružao finansijsku podršku. Svedok je iz razgovora s optuženim zaključio da je naredbu o postavljanju eksploziva izdao Latif Gashi, ali da je naredbu optuženom preneo Agron Sylejmani. Optuženi je svedoku ispričao da su napadači pobešli sa mesta dešavanja automobilom marke *opel vectra*, žute boje, da im je u tome pomogao jedan policajac koji je znao raspored snaga KFOR-a i da ih je upozorio na puteve koje je blokirala policija. Taj auto je kasnije dao nekome u Prištini/Prishtinë. Prva dva dana nakon događaja napadači su se skrivali u Florimovoj kući u selu Sekrača/Sekiraqë, a kasnije u iznajmljenom stanu u Peći/Pejë, gde im je bila baza. S optuženim je razgovarao i o tome šta se dešavalo nakon eksplozije. Rekao mu je da su Srbi leteli i da je čuo vrisku. Takođe, čuo je da je optuženi Ejupi drugim zatvorenicima govorio na koji način se vrši aktiviranje eksploziva. Pominjao da je on povezao žice na autobusu kojima je eksploziv aktiviran. Seća se jednog susreta sa optuženim koji je bio pre nego što su pritvoreni, kada ga je optuženi pitao da li poznaje nekog ko prodaje dinamit ili eksplozivne naprave i da li može da mu pomogne oko nabavke dinamita.

Svedok ne zna tačno gde se dogodio napad na autobus, poznato mu je da je to bilo na putu Niš – Priština/Prishtinë. Ne seća se od koga je prvi put čuo za napad na autobus, ali zna da je to bilo u gradu [Mitrovica/Mitrovicë,] na dan napada.

Predlog i prigovor odbrane

Odbrana je Sudskom veću kao dokaz dostavila CD sa video-snimkom lica mesta od 16.02.2001. godine, koji je zabeležio britanski KFOR-a, i koji ne sadrži trenutak napada na autobus.

Branilac optuženog je prigovorio da mu tužilac nije dostavio kompletnu izjavu zaštićenog svedoka *Alfa* od 17.04.2006. godine. Tužilac se obavezao da će odbrani dostaviti kompletnu izjavu na albanskom.

Glavni pretres: 17.04.2008.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Antony Daviesa

Svedok je u februaru 2001. godine bio pripadnik Specijalne jedinice za istraživanje mesta zločina pri vojnoj policiji Britanske kraljevske vojske, koja je bila u sastavu NATO snaga na Kosovu/Kosovë. Dana 16. februara 2001. godine nalazio se u bazi KFOR-a kada su mu prosledili informaciju da je došlo do eksplozije blizu administrativne granice između Kosova/Kosovë i Srbije. U pitanju je bio civilni autobus. UNMIK policija tražila je od pripadnika KFOR-a dodatnu pomoć u istraživanju mesta zločina, tako da se s kolegama uputio ka mestu gde se dogodila eksplozija. Na licu mesta proveli su od 14:15 časova do 17:00 časova. UNMIK je istraživalo mesto gde se dogodila eksplozija. dok je on sa kolegom i inženjerima za eksploziv pratio trag žica koje su povezivale eksplozivnu napravu i detonator, tako da su došli do mesta odakle je aktivirana eksplozivna naprava. To mesto je bilo 1,5 km udaljeno od mesta gde se dogodila eksplozija i do njega se moglo stići isključivo pešice. Kraj žica bio je pored panja koji se nalazio u uvali iz koje se nije mogao videti put kojim se kretao autobus. Žica je bila isprekidana i zavezana na četiri mesta. Detonator nisu pronašli. Na drugom panju, koji je od prvog bio udaljen desetak metara i odakle se mogao videti put, našao je opušak cigarete koji je izgledao kao da je tog dana tu ostavljen. Na pažljiv način ubacio je dokaze u plastičnu providnu kesu za prikupljanje dokaza. Takozvano komandno mesto su pre prikupljanja dokaza snimili video kamerom i fotografisali.

Poznato mu je da je patrola britanskog KFOR-a, koja je obezbeđivala put za prolazak autobusa, videla dve osobe na mestu gde je kasnije eksplodirala eksplozivna naprava. Smatra da je akcija bila organizovana i temeljno pripremljena, na šta ukazuju dokazi koje su oni našli na licu mesta.

Saslušanje svedoka Darrella Hodera

Svedok je u februaru 2001. godine bio pripadnik Specijalne jedinice vojne policije britanske vojske koja je delovala u okviru NATO snaga na Kosovu/Kosovë. Bio je jedan od iskusnijih istražitelja u britanskoj vojsci. Nakon što je obavešten da se dogodila eksplozija u blizini granice sa Srbijom, zajedno sa Entonijem Dejvisom [Antony Davies] otišao je na lice mesta gde su se zadržali između 14:15-17:00 časova. Pronašli su žicu koja je bila veza od mesta gde je postavljen eksploziv do tzv. komandnog mesta. Seća se da je žica bila kamuflirana, presečena i zalepljena trakom na četiri mesta. Najverovatnije je postavljena dan ranije. Napadači su postavili beli štap koji je bio orijentir kada će tačno autobus da prodje na delu puta gde je bio postavljen eksploziv. Autobus je išao u pratnji KFOR-a, a sama preciznost pokazuje dobro isplaniranu akciju. Snimio je tzv. komandno mesto. Sve dokaze predao je istražiteljima UNMIK-a. Postoje različiti načini za

aktiviranje eksplozivne naprave, a u ovom slučaju materijalni dokazi ukazuju da je eksplozija aktivirana upravljanjem sa komandnog mesta i da se kao detonator najverovatnije koristio akumulator.

Predlog odbrane

Odbrana je predložila da svedoci pogledaju video snimak lica mesta, u trajanju od osam minuta. Sudsko veće je prihvatilo predlog. Svedok Darell Hoder je potvrdio da je to snimak koji je on snimio video kamerom 16.02.2001. Na snimku se vidi šire okruženje gde je delo izvršeno, kao i detaljno snimljeni dokazi pronađeni na tzv. komandnom mestu.

Glavni pretres: 24.04.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Murata Mehmetija

Svedok se pridružio Kosovskoj policijskoj službi 11.09.2000. godine, ali je zvanično tek 16.11.2000. postao pripadnik KPS u sastavu jedinice za ozbiljni kriminalitet. U jedinici je radio sa međunarodnim policajcima. Nije učestvovao u istrazi napada na autobus *Niš-Ekspres*-a u blizini Podujeva/Podujevë, ali je o tom predmetu čuo od kolega pripadnika UNMIK-a dok je bio angažovan na otkrivanju i pronalaženju učesnika martovskih događaja. Seća se da je to bilo prilikom hapšenja i ispitivanja osumnjičenog Imera Tahirija. Međunarodni policajci su razgovarali s osumnjičenim, dok on nije učestvovao u razgovoru niti je ikada razgovarao s Tahirijem. Optuženog Florima Ejupija prvi put je video u pritvorskom centru Okružnog zatvora u Mirovici/Mitrovicë, kada je došao da obiđe pritvorenika Fatona Hajrizija nakon njegovog pokušaja bekstva.

Predlog odbrane

Odbrana je predložila balističko veštanje na okolnosti kako je došlo do eksplozije, koja je vrsta eksploziva upotrebljena i na koji način je eksploziv aktiviran. Odbrana je, takođe, predložila uviđaj na licu mesta koji bi se odnosio na konfiguraciju terena. Povodom predloga odbrane Sudsko veće će naknadno doneti odluku.

Predlog Tužilaštva

Tužilac je predložio da Sudsko veće uvrsti u dokaze DVD s originalnim snimcima lica mesta, koji je sačinio britanski KFOR, i izveštaje PJP od 15. i 20.03.2002. godine.

Glavni pretres: 13.05.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje veštaka Andrije Blaževića

Veštak je balističar, izvršio je eksperiment u kojem je simulirao eksploziju koja se dogodila u blizini Podujeva/Podujevë da bi proverio koja je vrsta električnog napajanja bila potrebna da bi se aktivirao detonator postavljen u eksplozivu na putu. Detonator koji je aktivirao eksploziv nije mogao biti aktiviran napajanjem iz jednog ili više automobilskih akumulatora jer oni imaju voltažu od 12V, dok napon potreban da savlada otpor električnog kabla dugačkog 1.500 metara i da aktivira detonator iznosi između 800 i 900 V. Nije siguran da li potreban napon može da obezbedi inverter za pretvaranje 120 u 220 V, ali je to moguće postići generatorom za proizvodnju struje (napona od 110 do 380 V) ili malim pojačivačima sa kondenzatorima (ignition machine) koji se postavljaju na akumulatore. Te pojačivače koriste policija i vojska, ali se oni mogu kupiti na tržištu ili napraviti od stručnih lica. Na osnovu štete koja je bila izazvana na autobusu zaključio je da je za krater na licu mesta potrebna veća količina eksploziva, koja je mogla poticati od protivtenkovske mine. Veštak nije bio siguran da li je u napadu na autobus korišćena protivtenkovska mina ili eksploziv. Razlika je u tome što protivtenkovska mina nanosi štetu oko mesta eksplozije i uglavnom deluje u jednom pravcu, dok eksploziv deluje razorno i podjednako u više pravaca. Da bi se na siguran način detonirala protivtenkovska mina potreban je plastični eksploziv, ali je moguće da je mina aktivirana kada je autobus prešao preko nje. Za zaključak je potrebno obezbediti uzorak zemljišta iz i oko kratera.

Odluke Sudskog veća

Sudsko veće je donelo odluku da odbije predlog odbrane za obavljanje uviđaja na licu mesta, s obrazloženjem da je već izvedeno dovoljno dokaza koji se odnose na lice mesta.

Veće je odlučilo da u dokaze uvrsti izjavu svedoka Kristera Olofssona datu u prethodnom postuku, zbog nemogućnosti svedoka da se pojavi pred Sudom.

Glavni pretres: 04.06.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Završna reč tužioca

Tužilaštvo smatra da je utvrđena krivična odgovornost optuženog Florima Ejupija, jednog od učinilaca zločina u kojem je 11 ljudi poginulo, 26 lakše ili teže povređeno i 46 ljudskih života dovedeno u opasnost. Optužba svoje tvrdnje zasniva na materijalnim dokazima, izveštaju britanskog KFOR-a o obavljenom uviđaju od 20.02.2001, izveštaju policije od 20.04.2001, veštačenju na osnovu DNK analize opuška cigarete koji je pronađen na licu mesta, kao i na izjavama svedoka, naročito zaštićenog svedoka *Alfa*. DNK analizom utvrđeno je da je opušak pripadao optuženom Ejupiju, što ukazuje da je optuženi bio na licu mesta u vreme izvršenja krivičnog dela. Okrivljeni nije delovao sam, već je bio deo grupe koja je organizovala, pripremila i izvršila bombaški napad na civilni autobus u blizini sela Livadica/Livadice. Glavni dokaz za to je svedočenje zaštićenog svedoka *Alfa*, koji je izričito naveo da je okrivljeni jasno opisivao svoje učešće i ulogu u bombaškom napadu. Njegova izjava je podudarna s izjavama britanskih vojnika. Sa druge strane, ne može se uzeti kao relevantan dokaz balističko veštanje veštaka Blaževića jer njegovim veštačenjem nije utvrđeno kako je došlo do eksplozije, kao ni ostali detalji

vezani za eksploziju. Njime nije utvrđen čak ni izvor energije kojom je eksploziv aktiviran.

Tužilac je naglasio činjenicu da odbrana nije predložila nijedan dokaz, niti je obezbedila alibi optuženom. Takav pristup odbrane razumljiv je jer ne postoje dokazi koji joj idu u prilog. Na kraju je tužilac nabrojao krivična dela za koja smatra da su u toku postupka dokazana: ubistvo 11 lica, pokušaj ubistva 46 lica, izazivanje opšte opasnosti, nedozvoljeno nošenje oružja i eksploziva i terorizam, ali da, prema stavu Tužilaštva, optuženi nije odgovoran za izazivanje rasne i druge diskriminacije, o čemu ostavlja Veću da odluči.

Završna reč punomoćnika oštećenih

Punomoćnik oštećenih, advokat Živojin Jokanović, ukazao je na pravnu kvalifikaciju krivičnog dela. Naime, izvršiocima ovog krivičnog dela nisu imali nameru da liše života bilo koju grupu ljudi, već je namera bila da se liši života grupa Srba. Iz tog razloga, za razliku od tužioca, smatra da ima mesta krivičnom delu izazivanja rasne i druge diskriminacije. On je napomenuo da ne treba praviti razliku između onih koji su izgubili život i onih koji su lakše ili teže povređeni. Takođe, branilac oštećenih smatra da se radi o genocidu, najtežem krivičnom delu. Plan je bio detaljno napravljen, bila je poznata putanja konvoja, grupe Srba koja je putovala na zadušnice. Umesto pojačanog obezbeđenja izostala je redovna kontrola saobraćaja koja je trebalo da krene od graničnog prelaza prema određenoj tački. Zbog toga je odgovornost KFOR-a i UNMIK-a očita. Za krivičnu odgovornost irelevantno je koju je ulogu neki pojednac imao, da li je učestvovao u postavljanju eksploziva, da li je dao signal da se eksploziv aktivira ili je na neki drugi način doprineo akciji. Što se tiče optuženog Florima Ejupija, o njegovom učešću u ovoj delatnosti će odlučiti Sud. Označavanje jedino Florima Ejupija kao odgovornog izaziva ogorčenost oštećene strane jer nije mogao napad da izvrši sam.

Završna reč odbrane

Branilac optuženog, advokat Mahmut Halimi, istakao je da je akt u kome je izgubilo živote i lakše i teže povređeno više ljudi delo koje odbrana osuđuje jer to je masakr, varvarski čin. To je delo za koje tužilac tereti Florima Ejupija, kome se sudi samo zbog činjenice da je na mestu koje se smatra komandnim mestom akta eksplozije pronađen opušak cigarete, za koji je DNK analizom utvrđeno da pripada njemu. To je jedini i nepouzdan dokaz. Ovo je delo propusta KFOR-a i UNMIK-a. KFOR je trebalo da obezbedi sigurnost puta, da ukloni sve fizičke rizike na putu, što se nije dogodilo. Branilac je postavio pitanje kako je moglo da se dogodi da se ispod puta na nevelikoj udaljenosti od granice postavi tako velika količina eksploziva i da to niko ne primeti? Kako je moguće da se neprimećeno postavi i povuče žica dužine 1.500 m na mestu koje se nalazi na udaljenosti od 700 m od graničnog prelaza. Branilac smatra da su izjave zaštićenog svedoka *Alfa* kontradiktorne i neuverljive. Za ovog svedoka smatra da je izmanipulisan od strane policije i tužilaštva i da mu se ne može verovati. U vezi s materijalnim dokazom, opuškom cigarete za koji je utvrđeno da pripada optuženom, istakao je da je to nedovoljan i nepouzdan dokaz, i to iz razloga što optuženi živi u blizini

mesta događanja. Slučajni izlazak u šetnju dan, dva pre nego što se događaj odigrao dovoljan je da se opušak nađe na licu mesta i da se on dovede u vezu s ovim slučajem. Uz sve ovo treba napomenuti da je to jedini lokalni put koji povezuje lice mesta s regionalnim putem Merdare/Merdar – Prishtina/Prishtinë. S druge strane, optuženi nije imao motiv za napad na autobus. Iz Nemačke se vratio krajem 2002. godine, niko od članova njegove porodice za vreme rata nije ubijen, maltretiran, u toku rata nije preživo stradanja i nije imao razloga da počini takvo delo.

Glavni pretres: 06.06.2008.

Izveštaj: Anka Kurteshi Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Sudsko veće donelo je osuđujuću presudu kojom optuženog osuđuje na kaznu zatvora u ukupnom trajanju od četrdeset godina, u koju mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru.

Okrivljeni se osuđuje zbog toga što je 16. februara 2001. godine u blizini sela Livadice/Livadice, opština Podujevo/Podujevë, u saizvršilaštvu s drugim nepoznatim licima, planirao i podmetnuo eksploziv ispod puta u kanalu kojim se kretao konvoj autobusa u kojem su bili putnici Srbi sa Kosova/Kosovë, koji kao raseljena lica nakon rata žive u Srbiji a koji su iz Niša putovali za Gračanicu/Gračanicë na Kosovu/Kosovë, gde je trebalo da prisustvuju zadužnicama. Oko 11:15 časova eksplodirao je prvi autobus u konvoju, koji se nakon ulasaka na teritoriju Kosova/Kosovë kretao u pratnji švedskog KFOR-a. U tom autobusu je bilo 57 putnika. Autobus je pogođen masivnim eksplozivom, koji je podigao autobus sa zemlje, potpuno uništio prednji deo, od čega su smrtonosne posledice zadobili vozač i putnici koji su bili na prednjim sedištim. Drugi putnici su povređeni, neki od njih su kasnije, nakon pružanja medicinske pomoći, preminuli. Ovaj nasilnički akt je izazvao veliku nasigurnost građana srpske nacionalnosti. Florim Ejupi je odgovoran za ubistvo: Nenada Stojanovića, Dragana Vukotića, Lazara Milkića, Snežane Zdravković, Danila Cokića, Sunčice Pejčić, Nebojše Cokića, Mirjane Dragović, Milinka Kragovića, Velje Stakića i Živane Tokić“. Optuženi Ejupi je oglašen krivim za pokušaj ubistva lica koja su u napadu zadobila teške telesne povrede: Stane Bauk, Snežane Kostić, Slađane Petković, Ružice Trajković, Živorada Stojanovića, Nataše Stojanović, Jelene Dragović, Branislava Tokića, Siniše Tokića, Miladina Mladenovića, kao i za lica koja su u napadu zadobila lake telesne povrede: Sunčice Denić, Stojana Kostića, Milijane Aleksić, Gordane Dorić, Jovice Perića, Mitra Cvejića i Dušice Jokić, ali i za lica koja su bila u autobusu ali su lako povređena ili nisu povređena. Optuženi je, dalje, odgovaran za krivična dela terorizam, izazivanje opšte opasnosti, rasnu i drugu diskriminaciju i nedozvoljeno posedovanje eksploziva.

Optuženom su izrečene sledeće kazne zatvora: za krivično delo višestrukog teškog ubistva i više pokušaja teškog ubistva 40 godina zatvora; za krivično delo terorizma 15 godina zatvora, za krivično delo izazivanja opšte opasnosti 8 godina, za krivično delo izazivanja rasne i druge diskriminacije 5 godina i za krivično delo nedozvoljenog posedovanja oružja 10 godina. Shodno članu 48. stav 1. i 2. tačka 1) KZJ izrečena je jedinstvena kazna zatvora od 40 godina.

Predsednica Veća je na kraju dala kratko obrazloženje presude. U vezi s kritičnim događajem, Veće je utvrdilo da jedno takvo delo nije mogla da isplanira i izvrši samo jedna osoba. Ipak, dokazima je utvrđeno da je Florim Ejupi jedan od učesnika napada na autobus, iako nije utvrđena njegova konkretna uloga u napadu. Sudsko veće nije prihvatilo tvrdnju odbrane da je Florim Ejupi, koji živi na području gde se zločin dogodio, bio slučajni prolaznik koji je slučajno ostavio opušak od cigarete na mestu odakle se mesto eksplozije najbolje vidi.

Što se tiče izjava zaštićenog svedoka *Alfa*, Veće je utvrdilo određene nepodudarnosti koje nisu takve prirode da se svedočenje ovog svedoka ne može prihvatiti. Sudsko veće je prihvatilo izjavu, naročito u delu koji govori o razgovorima svedoka sa Florimom Ejupijem o napadu.

Prilikom odmeravanja kazne Veće se rukovalo zakonom koji je blaži za učinioca, zakonom koji je važio u vreme izvršenja krivičnog dela. Izrečena kazna je adekvatna težini počinjenih krivičnih dela. Ona treba da ima i preventivnu ulogu, da spreči moguće učinioce da se slični zločini ne ponove. Veće je prilikom odlučivanja razmotrilo olakšavajuće okolnosti da je okrivljeni mlada osoba, oženjen, otac dvoje maloletne dece, koje ne mogu uticati na visinu izrečene kazne.

Sudsko veće je okrivljenom produžilo pritvor do pravosnažnosti presude, zbog visine izrečene kazne, kao i zbog postojanja opasnosti od bekstva.

Stranke u postupku imaju pravo na žalbu u roku od 15 dana do dana prijema presude.